

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šeimyniškių g. 19-401, LT-09236 Vilnius, tel.: +370 706 64 845,

el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2026-03-   Nr. 34.2 Mr
į 2026-02-26   Nr. SD-789(19.1E-33)

DĖL NUOSTATŲ PROPORCINGUMO VERTINIMO IŠVADOS PATEIKIMO

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 59 straipsnio 2 dalies 14 punktu ir Teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos 2008 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. 637 „Dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo įgyvendinimo“, 12 dalimi įvertino pateiktas derinti nuostatos, ribojančios galimybę užsiimti socialinio darbuotojo veikla, proporcingumo vertinimo išvadą (toliau – Nuostatos vertinimo išvada Nr.1) ir nuostatos, ribojančios užsiimti socialinės įtraukties koordinatorius veikla, proporcingumo vertinimo išvadą (toliau – Nuostatos vertinimo išvados Nr. 2).

Dėl Nuostatos vertinimo išvados Nr. 1 nustatyti šie trūkumai bei atitinkamai teikiami komentarai / rekomendacijos:

1. Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 teisės akto projekto rengėjas, pagrindžiant naują kvalifikacinio reikalavimo socialiniam darbuotojui įtvirtinimą, nurodo tik vieną bendrojo intereso priežastį – „socialinių darbuotojų apsauga“. Tačiau, atsižvelgiant į Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 pateikiamus argumentus, pvz., „*Socialinis darbas kaip profesinė veikla tiesiogiai ir glaudžiai susijęs su vienomis pažeidžiamiausių visuomenės grupių – vaikais, senjorais, asmenimis su negalia, smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiais ar patyrusiais asmenimis, socialinę riziką patiriančiomis šeimomis ir kt. Dėl šios priežasties kyla didelė rizika minėtų asmenų saugumui, psichologinei ir fizinei gerovei.*“, „*Socialinis darbuotojas yra autonomiška, savarankiška, priežiūros priemonių nereikalaujanti profesija - atitinkamas socialines paslaugas socialinis darbuotojas gali teikti tiek vienas, tiek dirbdamas komandoje, tačiau savo profesinėje veikloje (socialiniame darbe) jis priima individualius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, socialiniam darbuotojui yra būtina profesinė kvalifikacija, atitinkamos profesinės kompetencijos.*“, minėtoje išvadoje turi būti nurodytas ir kitas viešojo intereso tikslas – socialinių paslaugų gavėjų apsauga. Atitinkamai, prie kiekvieno vertinamo kriterijaus turi būti pateikiami ir argumentai, kaip šis viešasis interesas bus užtikrintas įtvirtinant naują kvalifikacinį reikalavimą socialiniams darbuotojams, ypatingą dėmesį skiriant rizikos įvertinimui.

Vertinant profesine veikla keliamą riziką asmenims, Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 yra nurodoma, kad: „*O praktikoje neretai stebimi atvejai, kai socialinio darbo studentai, studijuojantys aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgiję ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų, jau turi pakankamų profesinių kompetencijų, kad su atitinkamą kvalifikaciją įgijusio socialinio darbuotojo pagalba galėtų dirbti socialinį darbą bei teikti*

atitinkamas socialines paslaugas.“. Pateiktame derinti Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 2, 11, 14, 18, 21, 23, 26, 28, 35 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 28¹ straipsniu įstatymo projekte (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) nėra numatoma jokių nuostatų apie privalomą studento, įgijusio ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų, priežiūrą. Atsižvelgiant į tai, Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1, siūlome atsisakyti pirmiau nurodyto argumento, kuris nėra pagrįstas, arba tikslinti jį, jei norėta nurodyti kitą aspektą.

2. Vertinant antrą kriterijų, reikalinga ne konstatuoti, kad vertinamos nuostatos šiuo metu nėra Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, o įvertinti, ar kitais teisės aktais įtvirtintos taisyklės / reikalavimai jau šiuo metu nepadedą spręsti / nesprenžia keliamos problemos. Šiuo atveju, būtų tikslinga įvertinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-440 „Dėl socialinio darbo studijų krypties aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Socialinio darbo studijų krypties aprašą bei jame įtvirtintas nuostatas dėl praktikos atlikimo.

3. Siekiant įvertinti atitiktį proporcingumo reikalavimui, siūlomos priemonės turi būti ne tik tinkamos ir pakankamos užtikrinti, kad būtų pasiektas įvardytas viešojo intereso tikslas, aiškiai nustatyta konkreti rizika ar nauda, kurią siekiama sumažinti arba padidinti priemone, bet ir turi atspindėti siekį nuosekliai ir sistemingai pasiekti tą tikslą (be prieštaravimų ar nenuoseklumo). Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 nėra nurodoma, ar buvo vertinamos panašios veiklos, ar panašūs sektoriai ir ten esanti rizika ir kaip su ja tvarkomasi (ar panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, šalinama panašiu būdu, atsižvelgiant į tos pačios profesijos veiklą arba į kitą susijusią veiklą ar profesijas). Siūlome įvertinti pirmiau nurodytą aspektą.

4. Nuostatos vertinimo išvada Nr. 1 tikslintina dėl nuostatos poveikio laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei. Vertinant šį kriterijų teisės akto projekto rengėjo pateikti argumentai yra bendro pobūdžio ir neatskleidžia tikrojo poveikio minėtiems aspektams, pvz., nėra nurodoma koks būtų nuostatos poveikis specialistams ir jų judumui, jei studentai, baigę bent 150 studijų kreditų ir gavę rengimo institucijos pažymą, galėtų socialinio darbuotojo veikla užsiimti tik tris metus.

5. Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 nėra pateikiamas vertinimas dėl kriterijaus Nr. 5. Siūlome papildyti minėtą išvadą šiuo aspektu.

6. Vertinant siūlomos nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, būtinumą ir atitiktį siekiamam tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti socialinio darbuotojo veikla, teisės akto projekto rengėjas nurodo bendrus teiginius dėl šiuo metu įtvirtintų reikalavimų, pvz., 6.1 papunktyje yra tik konstatuojama, kas Lietuvoje gali būti socialiniu darbuotoju, tačiau nėra pateikiama argumentacija, kaip siūloma nuostata veiks atsižvelgiant į socialiniam darbuotojui priskirtas veiklas ir kt. Atitinkamai siūlome tikslinti 6 kriterijaus teiginius įvertinant siūlomos nuostatos poveikį kartu su jau įtvirtintais reikalavimais socialiniams darbuotojams.

7. Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1, vertinant kriterijų Nr. 7 dėl profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimties ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos, reikalinga paaiškinti, ar ir kaip buvo vertinama socialiniam darbuotojui priskirtos veiklos ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos ryšys. Šiuo atveju, reikalinga ne tik konstatuoti, kokios veiklos yra priskiriamos socialiniams darbuotojams, bet nurodyti, koks yra ryšys tarp siūlomos naujos nuostatos ir šiai profesijai priskirtų veiklų (turi būti įvertinti tokie aspektai kaip užduočių sudėtingumas, autonomiškumas ir kt.). Siūlome atitinkamai papildyti šį punktą.

8. Vertinant mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama profesija, ir vartotojų turimos informacijos asimetriją bei siūlomą

nuostatą dėl kvalifikacinių reikalavimų būtina atsižvelgti, kad socialinių paslaugų srityje informacijos asimetrija išlieka ypač didelė, nes dažniausiai vartotojai yra pažeidžiamų grupių (vaikai, senjorai, asmenys su negalia, smurto aukos) atstovai, ir neturi gebėjimų įvertinti socialinio darbuotojo profesinės kompetencijos, objektyviai nustatyti, ar jų poreikiai tinkamai įvertinti, bei nustatyti gaunamų paslaugos kokybės. Taip pat, technologijų raida socialinių paslaugų srityje nepakeičia poreikio užtikrinti, kad socialinį darbą atliktų tik pakankamai pasirengę specialistai. Siūlome patikslinti 12 kriterijaus pagrindimą, praplečiant jį pirmiau nurodytais aspektais ir siūlomos nuostatos vertinimu pagal juos.

9. Vertinant nuostatos proporcingumą pagal kriterijus, ji turi būti išsamiai pagrindžiama kokybiniais ir, jei taikoma, kiekybiniais rodikliais. Teisės akto projekto rengėjas turėtų pasinaudoti atliktomis analizėmis, turimais įrodymais, registrų duomenimis, kita svarbia informacija galinčia turėti įtakos nuostatos pagrindimui, bei nurodant konkrečios nuostatos poveikį. Šiuo atveju, Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1, kaip vienas pagrindinių šaltinių, yra nurodomos diskusijos su įvairiais socialiniais partneriais, socialinio darbo ir socialinių paslaugų teikimo ekspertais, tačiau nėra pateikiamos nuorodos į po šių diskusijų priimtus sprendimus, atliktas analizės ar pan. Atkreipiamė dėmesį, kad teisės akto projekto rengėjas nebūtinai turi pateikti konkretų tyrimą arba konkrečių įrodymų ar medžiagos pagal atitinkamą formą, patvirtinančią vertinamos nuostatos proporcingumą prieš ją priimant, tačiau turi būti atlikta objektyvi analizė, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, įrodančias, kad yra reali rizika siekiant viešojo intereso tikslų. Siūlome papildyti Nuostatos vertinimo išvadą Nr. 1 susijusiais duomenimis ar analizėmis, o jei tokių nėra – tą ir nurodyti.

Siūlymas taip pat aktualus Nuostatos vertinimo išvadai Nr. 2, kurioje kaip vienas pagrindinių vertinimo kriterijų yra nurodomos savivaldybių atstovų įžvalgos ir patirtis.

10. Taip pat, sistemiškai įvertinus visą Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 1 pateiktą informaciją, ypač teiginius, tokius kaip *„Atsižvelgiant į socialinio darbuotojo vykdomų funkcijų (pagal Socialinių paslaugų srities darbuotojų pareigybių ir atliekamų funkcijų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. A1-487 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. rugpjūčio 9 d. įsakymo Nr. A1-528 redakcija)) pobūdį, jų reikšmę bei tikslinių socialinių paslaugų gavėjų grupių specifiką, socialinių paslaugų srities tarpdiscipliniškumą ir siekį užtikrinti kvalifikuotų kandidatų užimti socialinio darbuotojo pareigas skaičiaus padidėjimą, laisvų, trūkstamų darbo vietų skaičiaus sumažėjimą, socialinių paslaugų prieinamumo gerinimą, Socialinių paslaugų įstatymo projekte siūloma praplėsti profesinės kvalifikacijos įgijimo būdus asmenims, norintiems dirbti socialiniu darbuotoju: ....“* teisės akto projekto rengėjui siūlome įvertinti ir šiuo metu įtvirtintus reikalavimus socialiniams darbuotojams, bei jų tarpusavio suderinamumą su siūlomais pakeitimais. Ribojantys reikalavimai profesijoms turi būti aiškūs, nuoseklūs, nekeliantys specialistams nepagrįstų lūkesčių, ir užtikrinantys viešųjų interesų, kuriuos siekia apsaugoti valstybė, apsaugą.

Dėl Nuostatos vertinimo išvados Nr. 2 nustatyti šie trūkumai bei atitinkamai teikiami komentarai / rekomendacijos:

1. Siūlome tikslinti Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 2 pateikiamus argumentus dėl kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, susijusių su svarbių bendrojo intereso priežasčių apsauga ir jų pakankamumu iškeltam tikslui pasiekti. Įstatymo projektu Nr. 1 yra įtvirtinamas naujas socialinės įtraukties koordinatoriaus kvalifikacinis reikalavimas t. y. reikalavimas ne tik turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją, bet ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka išklausti 40 akademinį valandų įžanginius mokymus. Todėl nėra aišku, kodėl yra pateikiami argumentai dėl jau įgytos

profesinės kvalifikacijos tobulinimo. Minėti aspektai dėl kvalifikacijos tobulino turėtų būti įvertinti pateikiant pagrindimą dėl bendro ribojančių nuostatų poveikio (ties kriterijumi Nr. 6).

2. Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 2 siūlome papildyti argumentaciją (ypač ties kriterijais Nr. 1, 4, 7, 8), pateikiant daugiau informacijos, kodėl šiuo metu galiojantis reikalavimas turėti vienu metų darbo patirtį socialinių paslaugų srityje neužtikrina siekiamo tikslo, ir kodėl siūloma nuostata bus tinkamesnė.

3. Nuostatos vertinimo išvadoje Nr. 2 nėra pateikiama argumentacija dėl 7-11 kriterijų. Atsižvelgiant į tai, kad teisės akto projekto rengėjas vertina naują kvalifikacinį reikalavimą socialinės įtraukties koordinatoriams, minėtus kriterijus būtina įvertinti.

Techninio pobūdžio pastabos teisės akto projekto rengėjui pateiktos darbo tvarka.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Guoda Burokienė